

10

ОКТЯБРЬ • 1971

УЛАУЗ

Мәнә нә олуб?

Јенә тәздән башлајаг? Һәвәссисән, Һәвәссизлији догуран арузузулгудур, арузузулуғу догуран... вә с., бајағкы ардычлылғала.

Толик јенә деди ки, дарыхырам, деди ки, һәм дә тез-тез кедирсән.

Әлбәтте, Толикини јеринә мән дә олсајдым дарыхардым. Каш мән дә дарыхмағы бачарајдым. Бах, бу да алтынчы аруз вә бу алты арузун алтысы да бир гара гәшијә дөјмәз, тәкчә Толики бөјүтмөк арузундан башга, һәрчөнд бу да аруз јох, сөвг-тәбии истәкдир, һејванларда да вар.

Мән дарыхмағы бачарсам да, бачармасам да, дөхли јохдур, әһәмијәтсиздир, чүнки һәр икиси бачарыдыр: дарыхмағы бачармаг бачарығы вә дарыхмағы бачармамаг бачарығы вә һәр икиси бошдур.

Толик универмағын витрининин габағында ајаг сахлады. Гыгтырмызы, никели мотоцикл күнортакы кими витриндә иди. Дајаныб јенә тамаша етдик.

Толикин көзләриндән гыгылчым јағырды, — елә һәсрәтлә, елә марағла бахырды бу мотоциклә. Сонра мәнә бахды, јенә мотоциклә бахды, јенә мәнә бахды, сонра да деди ки, кәл бу мотоцикли алаг. Күлүб дедим ки, нә илә алаг, һаны пулумуз? Чибиндән бајағкы бешгәпиклији чыххарыб деди ки, буде, бунунала алаг.

Бешгәпиклик гызыл кими парылдајырды.

Әлбәтте, мән бу мотоцикли ала биләрдим: бүтүн јајы хәрчләјәчәјимиз пул портмоненин ичиндә чибијдә иди—бәлкә дә чатарды. Идәнсә мәнә елә кәлди ки, әкәр мән бу мотоцикли алсам, һәмин ан һәјатыймын дөнүш нөгтәси олар. Мән Сүрәјянын да гаршысында чәваб верә биләрдим, һәрчөнд тө'чили олараг Бакыја гајыдачагдыг. Әкәр мән бу мотоцикли алсајдым һеч бир бөјүк аилә игтишашы баш вермәздә, һеч бир фачиә јапылмазды; әкәр бир һадисә—гој лап фачиә олсун, баш версәјди дә, демәли бу,

белә олмалыды. Фәғәт бу мотоцикли алмаға адичә олараг мөһим һәвәсим јох иди, чүнки артыг һәр шеј керидә иди. артыг бунув бир мәнәсы јох иди.

Бешгәпиклији Толикдән алдым вә универмаға кирдик. Ојунчаг сатылан шә'бәјә јахынлашыб бир манат әлли сәккиз гәпик вердим вә Толик үчүн бир мотоцикл алдым.

— Нијә доғручу мотоцикл алмадын?

— Сән бөјүјәндә аларыг.

— Инди алардыг, сән сүрәдин.

— Ахы мән сүрә билмирәм.

— Нијә сүрә билмирсән?

— Она көрә ки... Јәгин өјрәдән олмајыб, ја да...

ја да өзүм горхушам, ја да... билмирәм нијә.

— Онда инди өјрән сүрмәји.

— Инди өјрәнә билмәрәм.

— Нијә өјрәнә билмәзсән?

— Чүнки кечдир даһа.

Бир аз нә исә фикирләшәндән сонра деди:

— Мән бөјүјәндә мотоцикл сүрә биләчөјәм.

— Јахшы олар,— дедим.

Бу күн Толики ашхам наһары эзабындан хилас етдим, Сүрәјянын көзүндән ираг. Сонра автобуса миниб кери гајытдыг. Иосиф Самојлович Бассын һүзуруна.

Көһнә һамам, көһнә тас,

Көһнә пансионат, көһнә Басс.

Фиранын ејни јолдан зәһләси кедирди, һәр күн сәһәр-сәһәр туташырды Сүрәјяјла.

Мән нечә илди ки, ејни јолла Бассын һүзуруна гајыдырам.

Бу јолу мотоцикллә дә гајытмаг оларды; сүр'әтлә; ејнилик билинмәзди онда.

Бир дә ки, бунун нә мәнәсы вар?

... Һәмин бешгәпиклији јадикар сахлајырам, инди дә портмоненин көзүндәдир: тәк-тәһһа, гызыл кими парылдајан бешгәпиклик.

